

Sociální vyloučení – charakteristiky a příčiny

2.10.2006

Charakteristiky sociálního vyloučení

Základní

- Multidimenzionalita
- Vztahový charakter
- Dynamická povaha

Další:

- Relativnost
- Omezenost komunálních/lokálních zdrojů
- Omezení vlivu vyloučených nejen na společnost, ale i na vlastní osud

Příčiny sociálního vyloučení

■ Makrosociální

- Hilary Silver (paradigmata sociální exkluze)
- Ruth Levitas (diskurzy sociální exkluze)

■ Mikrosociální

- faktory sociální exkluze

Makrosociální rovina

(1) H. Silver: paradigmata
sociální exkluze

Paradigma solidarity

- Rousseau, Durkheim
- Vnější a normativní charakter společenského uspořádání
- SE – zpřetržení vazby mezi jedincem a společností
- Byrne – katolický solidarismus – SE jako nedostatek integrace

Paradigma specializace

- Liberální ideologie
- Specializace: sociální diferenciaci, dělba práce a oddělení sfér
- SE jako důsledek diskriminace a/nebo tržního selhání
- Koncepty underclass a kultury závislosti

Paradigma monopolu

- Marx, Weber
- Weber: uzavření („closure“)
- SE jako důsledek koncentrace moci
- Marx: rezervní armáda práce a její funkce

(2) R. Lister : diskurzy
sociálního vyloučení

RED

- Chudoba jako primární příčina SE
- Zvyšování dávek
- Možnost ohodnotit neplacenou práci
- Občanství jako protiklad vyloučení
- Kritika nerovnosti
- Zaměření na procesy
- Implikuje radikální redukci nerovností a redistribuci zdrojů a moci

MUD

- Kulturní odlišnosti vyloučených
- Zaměření na chování
- Dávky jsou pro příjemce spíše zlem
- Nevěnuje pozornost nerovnostem
- Gendrová dimenze

SID

- Důraz na participaci na pracovním trhu
- Nežádá redukci chudoby prostřednictvím dávek
- Opomíjí nerovnosti mezi pracovníky
- Opomíjí gendrové a třídní nerovnosti

Mikrosociální rovina

Faktory sociálního vyloučení

- Ekonomické
- Sociální
- Kulturní
- Subjektivní
- Patologické
- Sebe-destruktivní chování
- Prostorové faktory

Diskriminace jako mechanismus vyloučení

- Vymezení diskriminace
- Typy diskriminace:
  - Přímá
  - Nepřímá
  - Obtěžování
  - Navádění k diskriminaci